

Obsah

IV Informácie

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ ÚNIE

Európska komisia

2022/C 322/01	Výmenný kurz eura — 25. augusta 2022	1
---------------	--	---

Rada

2022/C 322/02	Závery Rady o opatreniach civilnej ochrany s ohľadom na zmenu klímy	2
---------------	---	---

V Oznamy

INÉ AKTY

Európska komisia

2022/C 322/03	Uverejnenie jednotného dokumentu zmeneného na základe schválenia nepodstatnej zmeny v súlade s článkom 53 ods. 2 druhým pododsekom nariadenia (EÚ) č. 1151/2012.....	6
---------------	--	---

IV

(Informácie)

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

EURÓPSKA KOMISIA

Výmenný kurz eura ⁽¹⁾

25. augusta 2022

(2022/C 322/01)

1 euro =

Mena		Výmenný kurz	Mena		Výmenný kurz
USD	Americký dolár	0,9970	CAD	Kanadský dolár	1,2881
JPY	Japonský jen	136,07	HKD	Hongkongský dolár	7,8234
DKK	Dánska koruna	7,4374	NZD	Novozélandský dolár	1,6006
GBP	Britská libra	0,84293	SGD	Singapurský dolár	1,3857
SEK	Švédska koruna	10,5525	KRW	Juhokórejský won	1 331,98
CHF	Švajčiarsky frank	0,9616	ZAR	Juhoafrický rand	16,7903
ISK	Islandská koruna	140,30	CNY	Čínsky juan	6,8317
NOK	Nórska koruna	9,6400	HRK	Chorvátska kuna	7,5140
BGN	Bulharský lev	1,9558	IDR	Indonézska rupia	14 753,15
CZK	Česká koruna	24,648	MYR	Malajzijský ringgit	4,4586
HUF	Maďarský forint	408,93	PHP	Filipínske peso	55,842
PLN	Poľský zlotý	4,7578	RUB	Ruský rubel'	
RON	Rumunský lei	4,8758	THB	Thajský baht	35,732
TRY	Turecká líra	18,1120	BRL	Brazílsky real	5,0879
AUD	Austrálsky dolár	1,4306	MXN	Mexické peso	19,8132
			INR	Indická rupia	79,6555

⁽¹⁾ Zdroj: referenčný výmenný kurz publikovaný ECB.

RADA

Závery Rady o opatreniach civilnej ochrany s ohľadom na zmenu klímy

(2022/C 322/02)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

S ohľadom na tieto skutočnosti:

I. ÚVOD

1. PRIPOMÍNAJÚC, že ciele udržateľného rozvoja stanovené v Agende 2030 Organizácie Spojených národov, Parížska dohoda o zmene klímy a sendaiský rámec pre znižovanie rizika katastrof na roky 2015 - 2030 sa zameriavajú na zníženie rizík klimatických katastrof;
2. SO ZRETELOM NA článok 196 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), v ktorom sa podporuje spolupráca medzi členskými štátmi pri riešení katastrof, a na článok 222 ZFEÚ, podľa ktorého Únia a jej členské štáty konajú v duchu solidarity, ak sa členský štát stane obeťou katastrofy;
3. BERÚC DO ÚVAHY prioritu, ktorú Únia výslovne pripisuje zelenej transformácii a ochrane biodiverzity v rámci Zelenej dohody, cieľ klimateckej neutrality uvedený v nariadení (EÚ) 2021/1119, ako aj projekt – podporený balíkom opatrení na obnovu – ekologickejšej, odolnejšej Európy, ktorá je lepšie vybavená na to, aby mohla čeliť súčasným a budúcim výzvam, a to aj v rámci svojej vonkajšej činnosti;
4. ZDÔRAZŇUJÚC, že mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany (UCPM), ktorý bol zriadený v roku 2001 a posilnený najmä v rokoch 2013, 2019 a 2021, zohráva čoraz významnejšiu úlohu pri reakcii Európy na prírodné katastrofy a katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou, že v rámci nedávnej zmeny UCPM boli stanovené ciele týkajúce sa odolnosti voči katastrofám na základe súčasných a výhľadových scenárov a že UCPM prispieva k plneniu celkových cieľov Únie, pokiaľ ide o financovanie v oblasti klímy a biodiverzity;
5. PRIPOMÍNAJÚC závery Rady zo 4. júna 2009 o zvyšovaní informovanosti o civilnej ochrane, závery Rady z 30. novembra 2009 o rámci Spoločenstva pre prevenciu katastrof v EÚ a závery Rady z 3. októbra 2011 o úlohe dobrovoľníckych činností v sociálnej politike, v ktorých sa zdôrazňuje, že dobrovoľnícke činnosti sú prínosom pre samotných dobrovoľníkov, komunity a spoločnosť ako celok; vytvorenie Európskeho zboru solidarity v roku 2018; význam občianskej spoločnosti a občanov pri zvyšovaní bezpečnosti a odolnosti a záväzky Únie týkajúce sa Európskeho roka mládeže 2022;
6. PRIPOMÍNAJÚC závery Rady z 3. júna 2021 o budovaní Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy a závery Rady z 23. novembra 2021 o zlepšovaní pripravenosti, schopnosti reagovať a odolnosti v prípade budúcich kríz;
7. KONŠTATUJÚC, že účinky zmeny klímy sú zjavné a že extrémne javy súvisiace so zmenou klímy sú čoraz častejšie, intenzívnejšie a trvalejšie, čím sa zvyšuje riziko ľudských, materiálnych a prírodných strát, a zdôrazňujúc, že je potrebné, aby členské štáty v tejto oblasti prijali opatrenia;
8. UZNÁVAJÚC vedecké posúdenia týkajúce sa zmeny klímy, jej dôsledkov a možných budúcich rizík, ako aj možností adaptácie na zmenu klímy a jej zmiernenia, ktoré poskytol Medzivládny panel Organizácie Spojených národov o zmene klímy;

9. UZNÁVAJÚC zraniteľnosť európskych populácií a území z hľadiska ich rozmanitosti, najmä pokiaľ ide o oblasť Stredozemného mora, horské a lesné oblasti, záplavové oblasti, moria, pobrežia a ostrovné územia, najvzdialenejšie regióny a mestské oblasti;
10. BERÚC NA VEDOMIE významnú úlohu makroregionálnych stratégií Únie ako jedného z nástrojov vonkajšej politiky na riešenie dôsledkov zmeny klímy a posilnenie odolnosti;

II. RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

1. OPĀTOVNE POTVRDZUJE zásadu solidarity pri riešení výziev, ktoré predstavuje zmena klímy v Únii a na celom svete;
2. PRIPOMÍNA primárnu zodpovednosť členských štátov za ochranu svojich obyvateľov, životného prostredia a majetku vrátane kultúrneho dedičstva;
3. ZDÔRAZŇUJE úlohu účasti verejnosti a dobrovoľníkov, ktorá, ako už bolo zdôraznené v uvedených záveroch z 3. októbra 2011, prispieva k rozvoju aktívneho občianstva, demokracie a sociálnej súdržnosti, a tým k uplatňovaniu základných hodnôt a zásad Únie, ako aj k odolnosti v oblasti civilnej ochrany;
4. DOMNIEVA sa, že v dôsledku zmeny klímy musia byť členské štáty a inštitúcie Únie pripravené riešiť rozsiahle, viacodvetvové a cezhraničné katastrofy s kaskádovými účinkami, ktoré sa môžu vyskytnúť súčasne a častejšie, a to v rámci Únie aj mimo nej, a ktorých dôsledky by mohli výrazne ovplyvniť ľudské životy a činnosti, ako aj biodiverzitu;
5. KONŠTATUJE, že je potrebné, aby Únia vypracovala súdržnejší a proaktívnejší systémový prístup s cieľom zvýšiť odolnosť voči dôsledkom zmeny klímy vo všetkých fázach cyklu zvládania katastrof, čo zahŕňa prevenciu, pripravenosť, reakciu a obnovu;
6. ZDÔRAZŇUJE význam výmeny a zhromažďovania poznatkov, know-how a inovácií, ako aj skúseností získaných od členských štátov a Komisie;
7. UZNÁVA, že opatrenia, ktoré prijímajú členské štáty a európske inštitúcie v súvislosti s adaptáciou na účinky zmeny klímy so zreteľom na stratégiu EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy, by sa mali zamerať na doplnenie úsilia Únie v oblasti riadenia rizika katastrof;
8. ZDÔRAZŇUJE, že veľký význam majú dostatočné medzinárodne nasaditeľné kapacity v rámci členských štátov, zoskupenie EÚ v oblasti civilnej ochrany (ECPP) a strategická európska rezerva kapacít (rescEU), ktoré sú pripravené rýchlo a účinne reagovať na katastrofy súvisiace so zmenou klímy, v prípadoch, keď rozsah núdzovej situácie presahuje možnosti krajiny reagovať samostatne;
9. KONŠTATUJE, že UCPM zohráva významnú úlohu pri zvládaní katastrof, posilňuje partnerstvá Únie a prispieva k európskej kultúre civilnej ochrany;
10. VYZÝVA členské štáty, aby:
 - a) **Zohľadnili** riziká súvisiace so zmenou klímy v cykle zvládania katastrof, napríklad využitím nástrojov, ktoré spoločne vytvorila Komisia a Európska environmentálna agentúra, ako je platforma Climate-ADAPT;

- b) **Podporovali** prácu a výskum týkajúci sa spôsobov, ako možno preskúmať účinky zmeny klímy a začleniť ich do svojich systémov riadenia rizika katastrof; začlenili túto prácu a výskum do vnútroštátneho posúdenia rizík členských štátov, rozvoja posudzovania spôsobilosti na riadenie rizík a zlepšenia plánovania riadenia rizík v prípade katastrof, ako sa stanovuje v článku 6 rozhodnutia č. 1313/2013/EÚ o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany;
- c) **Podporovali a združovali** výskum a inovácie s cieľom zlepšiť vnútroštátne kapacity civilnej ochrany v kontexte zmeny klímy, najmä prostredníctvom vedomostnej siete Únie v oblasti civilnej ochrany (ďalej len „vedomostná sieť“) a v tejto súvislosti prostredníctvom centier excelentnosti, univerzít, výskumných pracovníkov a tematických komunit alebo centier odborných znalostí;
- d) **Podporovali** investície do výskumu a inovácií v oblasti civilnej ochrany v súvislosti so zmenou klímy a mobilizovali príslušné európske finančné prostriedky;
- e) **Vypracovali** primerané opatrenia v oblasti prevencie a pripravenosti vrátane zabezpečenia dostupnosti dostatočných kapacít, ktoré budú zamerané na riziká vyplývajúce zo zmeny klímy, ako sú lesné požiare a záplavy, ktoré pre občanov Únie predstavujú stále väčšie riziko;
- f) **Pokračovali** v tejto súvislosti v rozvoji kapacít ECPP a rescEU, okrem iného aj na základe súčasných a výhľadových scenárov uvedených v článku 10 rozhodnutia č. 1313/2013/EÚ, pričom je potrebné zohľadniť identifikované a nové riziká a celkové kapacity a nedostatky na úrovni Únie, osobitne v oblastiach leteckého hasenia lesných požiarov, chemických, biologických, rádiologických a jadrových udalostí, rýchlej zdravotnej pomoci, ako aj dopravy, logistiky a prístrešia;
- g) **Zabezpečili** ekologickejšie a udržateľnejšie operácie civilnej ochrany vo všetkých fázach cyklu zvládania katastrof a aby podporovali výskum, inovácie a výmenu poznatkov;
- h) V rámci pomoci poskytovanej prostredníctvom UCPM **zohľadnili** dôsledky na životné prostredie a zmenu klímy, najmä prípadným združovaním zdrojov;
- i) **Podporovali** pripravenosť a odolnosť obyvateľstva, ktoré je vystavené rizikám súvisiacim so zmenou klímy, a to aj prostredníctvom osobitných informácií, vzdelávania, odbornej prípravy a cvičení, ktoré môžu zahŕňať vnútroštátnu a nižšiu ako vnútroštátnu úroveň, a dokonca aj cezhraničný rozmer, pričom mimoriadnu pozornosť treba venovať ľuďom s osobitnými zraniteľnosťami;
- j) **Posilnili** dobrovoľnícke organizácie ako neoddeliteľnú súčasť civilnej ochrany;
- k) **Zväzili** v tejto súvislosti prípadné **začlenenie** spontánnych iniciatív do operácií reakcie tam, kde je to vhodné a v koordinácii s miestnymi orgánmi;
- l) **Zdôraznili** význam príspevkov občanov k ich vlastnej bezpečnosti a odolnosti a aby podporovali akúkoľvek iniciatívu zameranú na ocenenie, uznanie a podporu ich aktívneho zapojenia sa do dobrovoľných činností a opatrení v oblasti reakcie na katastrofy, a to v prípade potreby aj prostredníctvom právneho rámca;
- m) **Zohľadnili** v tomto smere osobitnú úlohu mládeže;
- n) **Podporovali**, aby sa občania aktívne zúčastňovali ako aktéri svojej vlastnej bezpečnosti a odolnosti alebo ako členovia vnútroštátnych alebo miestnych civilných štruktúr prispievajúcich k civilnej ochrane, a to prostredníctvom týchto troch rozmerov:
- i) vydávanie výstrah: objasnenie úlohy a zodpovedností rôznych inštitúcií pri vydávaní cielených výstrah určených dotknutým osobám, a to aj využívaním moderných informačných a komunikačných technológií;
- ii) poskytovanie informácií: zvyšovanie informovanosti verejnosti o súvisiacich rizikách, najmä v oblastiach, ktoré sú najviac vystavené účinkom zmeny klímy, šírením informácií pre verejnosť a organizovaním vzdelávacích činností, a to aj na dobrovoľnom základe;

- iii) mobilizácia: podpora občianskych sietí, združení a dobrovoľníkov zapojených do iniciatív v oblasti prevencie rizík, reakcie na katastrofy a odbornej prípravy v oblasti prvej pomoci;
 - o) **Zohľadnili** význam dlhodobých mimoriadnych udalostí a rastúce riziká, ktoré môžu predstavovať pre systémy civilnej ochrany na vnútroštátnej aj európskej úrovni;
 - p) **Zvážili** dôsledky zmeny klímy na medzinárodné opatrenia v oblasti civilnej ochrany posilnením spolupráce a podporou zvládania katastrof a kríz;
11. VYZÝVA Komisiu, aby:
- a) **Pokračovala** v pravidelnej aktualizácii „medziodvetvového prehľadu rizík prírodných katastrof a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou, ktorým Únia možno bude čeliť“, a to zohľadnením dôsledkov zmeny klímy na základe vnútroštátnych správ členských štátov o hodnotení rizík;
 - b) **Zabezpečila**, aby sa dôsledky zmeny klímy systematicky zohľadňovali počas celého cyklu zvládania katastrof;
 - c) **Zabezpečila**, aby UCPM zohľadňoval rôznorodú povahu katastrof spôsobom, ktorý je reaktívny a prispôsobiteľný, a pokiaľ možno proaktívny;
 - d) **Posilnila** dostupnosť odborníkov v oblasti životného prostredia a zmeny klímy na účely nasadenia v rámci UCPM;
 - e) **Presadzovala** komplementárnosť UCPM s inými mechanizmami krízového riadenia v rámci Únie;
 - f) **Podporovala** výskum a inovácie v oblasti civilnej ochrany, konkrétne vytvorením zoznamu dostupných poznatkov a obohatila vedomostnú sieť, Vedomostné centrum pre riadenie rizika katastrof a centrá excelentnosti, ktoré by sa mohli v tomto rámci vytvoriť, ako aj centrá spravované medzinárodnými organizáciami;
 - g) **Posilnila** a prispôsobila nástroje, prostriedky a platformy Únie na podporu zvládania katastrof a kríz a rozhodovania v rámci spoločného systému komunikácie a poskytovania informácií v prípade núdzových situácií, Európskeho strediska pre monitorovanie sucha, Európskeho systému varovania pred povodňami, Európskeho informačného systému o lesných požiaroch, ako aj programov Galileo, Copernicus a programov EÚ v oblasti vládnej satelitnej komunikácie;
 - h) **Zlepšila** schopnosti Koordinačného centra pre reakcie na núdzové situácie v oblasti predvídania a reakcie, najmä preskúmaním toho, ako lepšie využívať technologické inovácie vrátane umelej inteligencie a dostupných zdrojov údajov s cieľom odhaľovať a predvídať extrémne klimatické riziká;
 - i) **Podporovala** ekologickejšie a udržateľnejšie európske operácie civilnej ochrany podporou výskumu a inovácií, vypracovaním prehľadu o súčasnom stave a vypracovaním príručiek osvedčených postupov v tejto oblasti;
 - j) **Ďalej presadzovala** zapojenie občianskej spoločnosti do predchádzania zmene klímy a operačnej reakcie na túto zmenu tým, že bude podporovať príspevky občanov k ich vlastnej bezpečnosti a odolnosti a presadzovať akékoľvek iniciatívy v oblasti reakcie na katastrofy založené na dobrovoľníctve, a to v koordinácii s vnútroštátnymi orgánmi alebo orgánmi na nižšej úrovni a okrem iného aj prostredníctvom európskych ocenení;
 - k) **Vypracovala** programy odbornej prípravy a cvičení zamerané na zvládanie katastrof súvisiacich so životným prostredím a klímou, a to aj v rámci programu odbornej prípravy EÚ, a podporovala dostupnosť odborných znalostí s cieľom ich nasadenia v rámci UCPM;
 - l) **Preskúmala** otázku zmeny klímy v rámci medzinárodných opatrení v oblasti civilnej ochrany, a to aj podporou výmeny skúseností a osvedčených postupov s partnermi, napríklad na západnom Balkáne a v kontexte európskej susedskej politiky;
12. VYZÝVA Komisiu, aby Rade podala správu o pokroku dosiahnutom v rámci svojich trojročných správ UCPM, a vyzýva členské štáty, aby Komisii pri tejto úlohe pomáhali.
-

V

(Oznamy)

INÉ AKTY

EURÓPSKA KOMISIA

Uverejnenie jednotného dokumentu zmeneného na základe schválenia nepodstatnej zmeny v súlade s článkom 53 ods. 2 druhým pododsekom nariadenia (EÚ) č. 1151/2012

(2022/C 322/03)

Európska komisia schválila túto nepodstatnú zmenu v súlade s článkom 6 ods. 2 tretím pododsekom delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 664/2014 ⁽¹⁾.

Žiadosť o schválenie tejto nepodstatnej zmeny je uverejnená v databáze Komisie eAmbrosia.

JEDNOTNÝ DOKUMENT

„KORČULANSKO MASLINOVO ULJE“

EÚ č.: PDO-HR-01351-AM01 – 5.5.2022

CHOP (X) CHZO ()

1. **Názov**

„Korčulansko maslinovo ulje“

2. **Členský štát alebo tretia krajina**

Chorvátsko

3. **Opis poľnohospodárskeho výrobku alebo potraviny**3.1. *Druh výrobku***Trieda 1.5. Oleje a tuky (maslo, margarín, oleje atď.)**3.2. *Opis výrobku, na ktorý sa vzťahuje názov uvedený v bode 1*

„Korčulansko maslinovo ulje“ je extra panenský olivový olej, ktorý sa získava priamo z plodov olivovníka výlučne mechanickým spôsobom.

V čase umiestnenia na trh musí mať výrobok „Korčulansko maslinovo ulje“ tieto fyzikálno-chemické a organoleptické vlastnosti:

- obsah voľných mastných kyselín: $\leq 0,6$ %,
- peroxidové číslo: ≤ 12 meq/kg,
- K232 $\leq 2,50$,
- K270 $\leq 0,22$,
- zlatožltá až zelená farba,

(¹) Ú. v. ES L 179, 19.6.2014, s. 17.

- výrazná aróma zeleného ovocia a listov olivovníka (medián ovocných aróm $\geq 2,5$),
- výrazná a jednotná, stredne až výrazne horká a trpká chuť s dlhotrvajúcim doznievaním (medián horkosti a štipľavosti ≥ 3).

3.3. *Krmivo (len pri výrobkoch živočíšneho pôvodu) a suroviny (len pri spracovaných výrobkoch)*

Základnou surovinou na výrobu oleja „Korčulansko maslinovo ulje“ sú olivy z autochtónnych kultivarov „Lastovka“ a „Drobnica“, ktoré sa používajú samostatne alebo vo vzájomnej kombinácii, pričom tieto kultivary musia predstavovať aspoň 80 % výrobku. Iné kultivary olív, ktoré sa pestujú v zemepisnej oblasti vymedzenej v bode 4, netvoria viac než 20 % všetkých olív spracovaných na účely výroby „Korčulansko maslinovo ulje“ a nemajú významný vplyv na kvalitu konečného výrobku.

3.4. *Špecifické kroky výroby, ktoré sa musia uskutočniť vo vymedzenej zemepisnej oblasti*

Všetky fázy výroby „Korčulansko maslinovo ulje“ (pestovanie, zber a spracovanie olív) sa musia uskutočniť vo vymedzenej zemepisnej oblasti uvedenej v bode 4.

3.5. *Špecifické pravidlá krájania, strúhania, balenia atď. výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov*

Skladovanie a plnenie oleja do fliaš sa takisto musí uskutočniť vo vymedzenej zemepisnej oblasti uvedenej v bode 4 s cieľom zachovať špecifické organoleptické vlastnosti a kvalitu výrobku, ktoré by dekantácia mohla nepriaznivo ovplyvniť. Každá ďalšia dekantácia oleja mimo vymedzenej zemepisnej oblasti či jeho preprava po mori na dlhšie vzdialenosti (s ohľadom na možné nedostatočné dopravné spojenie ostrova Korčula s pevninou) by napokon mohla nepriaznivo ovplyvniť kvalitu oleja. Z týchto dôvodov výrobok nemožno plniť do fliaš mimo vymedzenej zemepisnej oblasti. „Korčulansko maslinovo ulje“ sa umiestňuje na trh v (tmavých) sklenených nádobách s objemom, ktorý nepresahuje 1 liter. Môžu sa použiť aj cínové nádoby určené pre tento typ výrobku s objemom do 5 litrov, ak majú uzatvárací systém, ktorý sa po otvorení nemôže vrátiť do pôvodného stavu.

3.6. *Špecifické pravidlá označovania výrobku, na ktorý sa vzťahuje registrovaný názov*

Na etikete výrobku musí byť vyznačený rok zberu. Každá nádoba umiestnená na trh musí niesť spoločný identifikačný znak. Vzhľad spoločného identifikačného znaku je znázornený na obrázku.

Všetci používatelia chráneného označenia pôvodu, ktorí umiestňujú tento výrobok na trh v súlade s jeho špecifikáciou, majú právo používať spoločný identifikačný znak za rovnakých podmienok.

4. **Stručné vymedzenie zemepisnej oblasti**

Oblasť výroby „Korčulansko maslinovo ulje“ zahŕňa celý ostrov Korčula, tzn. katastrálne územia obcí Vela Luka, Blato, Smokvica, Čara, Račišće, Pupnat, Žrnovo, Korčula a Lumbarda.

Zo západu oddeľuje ostrov Korčula od ostrova Hvar 15 kilometrov široký Korčulanský prieliv, zo severu je ostrov od poloostrova Pelješac oddelený 2,5 kilometra širokým Pelješackým prielivom a na juhu susedí s ostrovom Lastovo, pričom ich rozdeľuje 13 kilometrov široký Lastovský prieliv.

5. Súvislosť so zemepisnou oblasťou

Špecifickosť zemepisnej oblasti

Ostrov Korčula sa vyznačuje skalnatým, hornatým terénom, ktorý je pokrytý hlavne skalami a poskytuje len málo ornej pôdy. Orná pôda bola vyčistená od kameňov a upravená do terasového usporiadania. Odstránené kamene z polí sa použili na výstavbu suchých kamenných stien, ktorými sú ohradené jednotlivé terasy. Suché kamenné múry zadržávajú úrodnú pôdu na terasách; tzn. zabraňujú dažďu, aby pôdu odplavil. Na úrodných terasových poliach ohradených suchými kamennými stenami sú vysadené olivové háje, v ktorých prevažujú autochtónne kultivary „Lastovka“ a „Drobnica“.

Hlavné typy úrodnej pôdy možno rozdeliť do dvoch skupín: terasové regozeme a poľné regozeme. Regozeme sú najčastejšie zložené z vápenatých kambizemí a pôd typu terra rossa.

Ostrov Korčula má stredomorské podnebie s miernymi zimami a suchými horúcimi letami. Vysoké priemerné teploty sú dôsledkom vysokého množstva slnečného žiarenia. Priemerné ročné teploty sa na ostrove Korčula pohybujú od 15,6 °C do 16,8 °C. Najteplejším mesiacom je júl s priemernou teplotou 25,9 °C. Naopak najchladnejším mesiacom je február s priemernou teplotou 9,1 °C.

Z hľadiska množstva slnečného žiarenia má Korčula výborné podmienky na pestovanie olív. Najvyšší počet hodín slnečného svitu je v júli (373,7 alebo približne 12 hodín slnečného žiarenia denne) a naopak najnižší v decembri (125,3 alebo približne 4 hodiny denne).

Z hľadiska ročného úhrnu zrážok je podnebie na ostrove Korčula typicky vlhké. Najviac zrážok spadne v chladnejšej časti roka, od októbra do marca, keď sa priemerný mesačný úhrn zrážok pohybuje od 80 mm do 150 mm. Najmenej zrážok býva medzi júnom a augustom: priemerne od 30 mm do 45 mm.

Ludské faktory

Obyvateľstvo ostrova Korčula zohralo hlavnú rolu v krajinotvorbe ostrova. Pestovatelia olív pracujú v skalnatom, hornatom teréne, ktorý premenili na úrodnú pôdu a prispôsobili ho na pestovanie olivovníkov na terasách spevnených suchými kamennými stenami. Z dôvodu zložitej dostupnosti terás v kopcoch nie je možné použitie veľkých strojov. Olivy sa zberajú ručne pomocou mechanických ručných nástrojov.

Už od prehistorických čias ostrov Korčula pravidelne menil majiteľov, a tak život na ostrove a rozvoj trhových plodín ovplyvnilo množstvo historických udalostí. Mnohé historické pramene potvrdzujú pestovanie olív a výrobu olivového oleja na ostrove Korčula od obdobia kolonizácie starovekými Grékmi, ako aj za vlády Rimanov a Benátčanov. V písomných zmienkach pochádzajúcich z obdobia benátskej vlády sa uvádza, že „benátska vláda skupovala olej za veľmi nízke ceny, čo obyvateľov ostrova prinútilo k tomu, aby olej začali pašovať.“ Napriek zavedeniu prísnych trestov údaje svedčia o tom, že olej z Korčule sa dostal až do Terstu. (S. Dokoza, *Iz gospodarske i društvene povijesti Blata do XVIII. st.*, Zbornik radova Blato, 2003).

Špecifickosť výroby

Špecifickosť oleja „Korčulansko maslinovo ulje“ je dôsledkom výberu autochtónnych olivových kultivarov „Lastovka“ a „Drobnica“, ktoré tvoria 80 % olív na ostrove Korčula.

Pavle Bakarić vo svojej vedeckej práci (*Elajografija otoka Korčule*, 1995) uvádza, že autochtónne kultivary olív „Lastovka“ a „Drobnica“ sa líšia od iných odrôd pestovaných na ostrove Korčula (napr. „Velika Lastovka“, „Vrtušćica“, „Oblica“), a to z hľadiska morfológických, biologických aj komerčných vlastností. Takisto uvádza, že čerstvé olivy týchto dvoch kultivarov obsahujú vyšší podiel oleja (od 16,4 % do 24 %) ako čerstvé olivy iných kultivarov.

Špecifickosť „Korčulansko maslinovo ulje“ spočíva v jeho aróme (ktorá pripomína zelené ovocie a olivové listy) a chuti (jednotnej, stredne až výrazne horkej a štiplavej), ktoré sú výsledkom vysokého podielu celkových fenolov zodpovedajúcich za senzorické vlastnosti oleja, teda za jeho horkosť a štiplavosť. Uvedenú skutočnosť potvrdil aj výskum (M. Žanetić, D. Škevin, E. Vitanović, M. Jukić Špika a S. Perica, *Ispitivanje fenolnih spojeva i senzorski profil dalmatinskih dječvanskih maslinovih ulja*, Pomologia croatica vol. 17, 2011), ktorým sa zistilo, že olivový olej pochádzajúci z kultivarov „Lastovka“ a „Drobnica“ obsahuje vyšší podiel celkových fenolov (viac ako 350 mg/kg) ako iné analyzované kultivary („Oblica“ a „Levantinka“), u ktorých dosahoval obsah celkových fenolov 161,15 mg/kg.

Takisto sa zistilo, že kultivar „Lastovka“ má spomedzi analyzovaných kultivarov najvyšší podiel hydroxytyrozolov (214,32 mg/kg) a kultivar „Drobnica“ má najvyšší podiel tyrozolov (84,37 mg/kg). Fenolové zlúčeniny nachádzajúce sa v oleji kultivarov „Lastovka“ a „Drobnica“ prispievajú k vysokej oxidačnej stabilite a dlhej skladovateľnosti. Vysoký podiel fenolových zlúčenín vplýva na horkosť a štiplavosť „Korčulansko maslinovo ulje“ (medián horkosti a štiplavosti je ≥ 3), pričom rovnováha medzi týmito dvomi vlastnosťami sa najlepšie prejavuje pri kultivaroch „Drobnica“ a „Lastovka“, z ktorých sa tento olivový olej vyrába.

Do pestovania olív a výroby olivového oleja je na ostrove Korčula v súčasnosti zapojených asi 1 000 poľnohospodárskych podnikov a 10 lisovní. Pestovanie olív je v rámci ostrova dôležitou hospodárskou činnosťou a názov „Korčulansko maslinovo ulje“ sa aj dnes používa v každodennej reči a na trhu. (dodací a prepravný list, Presa d.o.o., Zlokić d.o.o., 2014).

Príčinná súvislosť

K špecifickosti oleja „Korčulansko maslinovo ulje“ prispeli špecifické pedoklimatické podmienky ostrova Korčula, ako aj ľudská činnosť.

Miestni obyvatelia, aby mohli tento olej vyrábať, premenili skalnatý a hornatý terén na terasové polia ohradené suchými kamennými múrmi. Na terasách vysadili olivové háje, ktoré sú tvorené hlavne olivovníkmi kultivarov „Lastovka“ a „Drobnica“. Terasy s kamennými múrmi vysadené olivovníkmi sú autentickou črtou scenérie ostrova.

Pestovatelia si vybrali kultivary „Lastovka“ a „Drobnica“ ako tie, ktoré sú najlepšie prispôsobené špecifickým pedoklimatickým podmienkam. Urodí sa na nich 80 % olív na ostrove Korčula.

Vďaka svojej zemepisnej polohe prevládajú na Korčuli veľmi vysoké denné teploty s veľmi veľkým počtom hodín slnečného svitu, čo praje pestovaniu a rastu olív, najmä olív kultivarov „Lastovka“ a „Drobnica“, ktoré sú extrémne odolné voči suchu a majú výnimočne dlhé obdobie zberu (od októbra do začiatku februára).

Ručný zber olív umožňuje miestnym pestovateľom stanoviť ideálny čas zberu, čo má priamy vplyv na vysoký obsah fenolov v olivách, ktorým „Korčulansko maslinovo ulje“ vďačí za svoju stredne až výrazne horkú a štiplavú chuť.

Rovnako aj špecifické klimatické podmienky na ostrove Korčula s vysokým počtom hodín slnečného svitu a nízkym úhrnom zrážok v letných mesiacoch priamo vedú k zvýšeniu obsahu fenolov v olejoch vyrobených z kultivarov „Lastovka“ a „Drobnica“. Z analýz vyplynulo, že obsah fenolov v týchto olivách je vyšší ako v iných testovaných odrodách, čomu olej „Korčulansko maslinovo ulje“ vďačí za svoje špecifické vlastnosti.

Odkaz na uverejnenie špecifikácie výrobku

https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/hrana/proizvodi_u_postupku_zastite-zoi-zozp-zts/lzmijenjena_specifikacija_korculansko_maslinovo_ulje_012022.pdf

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie
L-2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK